

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ใน จังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2538" ผู้วิจัยได้ศึกษาภายใต้กรอบของบทบาทหน้าที่ของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ใน 4 งานหลักดังนี้

1. บทบาทต่อการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล
2. บทบาทต่อการกำหนดแผนพัฒนาตำบล
3. บทบาทต่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหา
4. บทบาทต่อกิจกรรมการพัฒนาและงบประมาณ

จากการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการสุ่มจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 12 ตำบล จากสมาชิกที่เป็นคณะกรรมการฝ่ายบริหารและไม่ใช่คณะกรรมการฝ่ายบริหาร สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทต่อการประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าสมาชิกสภาตำบลทั้ง 12 ตำบล มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และระดับ มาก (จากแบบสอบถาม) และพบจากการสัมภาษณ์ว่า รู้สึกพึงพอใจต่อการประชุมในระดับปานกลาง และมากเช่นเดียวกับแบบสอบถาม

บทวิเคราะห์

จากการสอบถามถึงสาเหตุและประเด็นที่สมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการประชุมในระดับปานกลาง และมาก ว่าเป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมมากพอสมควร และสมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ว่า ตนเป็นผู้แทนของชาวบ้านที่ถูกละเลยมาเพื่อให้พูดในที่ประชุม เมื่อมีการประชุมจึงต้องพูด และเมื่อได้มีโอกาสพูดจึงมีความพึงพอใจ

การที่สมาชิกได้มีโอกาสแสดงบทบาทของตนแทนชาวบ้าน โดยการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม จึงเป็นไปตามระบบโครงสร้างหน้าที่ของตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้ง

ประกอบกันมีความรู้สึกว่าคุณเองได้รับความสำคัญในระดับหนึ่ง ซึ่งถือเป็นเกียรติของตน การที่บุคคลอื่นโดยเฉพาะคณะกรรมการบริหารรับฟังข้อคิดเห็น เป็นแรงจูงใจให้เกิดความภาคภูมิใจในตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจัยที่ทำให้ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางส่วนหนึ่งนั้น พบว่ามาจากสมาชิกด้วยกันเองรู้สึกว่า บรรยากาศการประชุมไม่เป็นไปตามที่คิดไว้ คือสมาชิกบางส่วนไม่เข้าใจถึงระบบระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ควรปฏิบัติต่อการประชุม และความขัดแย้ง ข้อโต้แย้งที่เกิดจากที่ประชุมในเบื้องต้น แล้วสามารถประสานตกลงกันได้บ้าง ไม่ได้บ้างในโอกาสต่อมา ทำให้ความพึงพอใจจึงอยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก

2. บทบาทต่อแผนพัฒนาตำบล พบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ และมีความพึงพอใจระดับมาก อยู่จำนวนหนึ่ง เป็นเพราะว่า สมาชิกหลายส่วนยังไม่ค่อยเข้าใจในระบบการจัดทำแผนพัฒนาประจำปี และแผนพัฒนาระยะยาว (5 ปี) จึงไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในระดับที่เข้มข้นมากนัก แต่มีความพึงพอใจระดับปานกลางก็เพราะว่า สมาชิกได้มีโอกาสรับรู้อะไรที่มากและรายละเอียดของแผนงาน

บทวิเคราะห์

ในประเด็นแผนพัฒนาตำบลนี้ สมาชิกส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยรอบรู้อะไรถึงแนวการจัดทำแผนงานระยะยาวมากนัก และหลายคนไม่ค่อยจะรู้เรื่องหลักการแนวทางเชิงวิชาการด้านการวางแผนที่เกี่ยวข้องอยู่ด้วย จึงมีระดับความพึงพอใจระดับปานกลาง เป็นส่วนมาก ผู้วิจัยพบว่า ความต้องการของสมาชิกจำนวนมากที่ต้องการความรู้เกี่ยวกับการวางแผน เพื่อให้สมาชิกได้เข้าใจหลักการและแนวทางในการวางแผน ประเด็นนี้หากมองตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ และทฤษฎีการพัฒนาอย่างมีแผนแล้ว พบว่าสมาชิกยังเข้าใจในบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างในส่วนของการพัฒนาน้อยกว่าความที่จะเป็นจากสภาพความรู้สึกของสมาชิกเอง ซึ่งการพิจารณาในเรื่องที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้งแล้ว จะต้องมีคณะกรรมการพิเศษศึกษาในรายละเอียดมาแล้ว หรือเสนอแนะ (คล้ายๆคณะกรรมการสิทธิการของสภาผู้แทนฯ) ซึ่งการพัฒนาระบบ อบต. จึงต้องค่อยๆพัฒนาระบบในตัว ของ อบต. เองไปอีกระยะหนึ่ง

8. บทบาทต่อการพัฒนาและแก้ไขข้อหา สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนใหญ่
 พึงพอใจในระดับปานกลาง ทั้งนี้สาเหตุจะเป็นเพราะว่า สภาพปัญหาท้องถิ่นนั้นมีความ สาระดำเนิน
 งานของ อบต. เองยังไม่มีความคืบหน้ามากพอที่จะบริการให้ทั่วทุกหมู่บ้านได้ทัน และเนื่องจากยังเป็น
 องค์การใหม่ที่ยังไม่เข้าใจในระบบ บทบาทและระบบระเบียบ ถึงกระนั้นก็ตามยังพบว่าสมาชิกมี
 ความพึงพอใจในระดับมากอยู่จำนวนหนึ่ง เพราะได้มีโอกาสได้รับรู้ ได้เข้าใจถึงสภาพของหน่วยงาน
 เข้าใจถึงปัญหาข้อขัดข้องต่างๆมากขึ้น

4. บทบาทด้านการดำเนินกิจกรรมและงบประมาณ เรื่องนี้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
 ตำบลได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนในการกำหนดกิจกรรม และกำหนดงบประมาณหรือมีส่วนในการให้
 ความเห็นเกี่ยวกับงบประมาณด้วย จึงเกิดความรู้สึกว่าตนเองได้รับความสำคัญ ได้รับเกียรติทำให้
 ระดับความพึงพอใจจึงอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก และระดับมาก

โดยสรุปจากการศึกษาวิจัยพบว่า ประเด็นความพึงพอใจโดยรวมของสมาชิกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลนั้น อยู่ที่สมาชิกได้มีโอกาสมีส่วนร่วมคิดเห็น หรือได้รับเกียรติ ได้รับความสำคัญจาก
 อบต. เอง และจากหน่วยราชการ หน่วยงานอื่นๆที่เข้าไปในพื้นที่เพียงใด หากได้รับโอกาสหรือได้
 รับเกียรติ ได้รับความเกรงใจจาก อบต. และจากหน่วยราชการแล้ว ความพึงพอใจจะสูง และยิ่ง
 พบปัจจัยหลักอีกประการหนึ่ง คือคุณสมบัติของสมาชิก อบต. เอง ในเรื่องหลักการทางวิชาการ และ
 หลักการปฏิบัติตนต่อที่ประชุม มีผลต่อความพึงพอใจในบทบาทของสมาชิกโดยรวมด้วย

คณะกรรมการบริหารและไม่ได้เป็นคณะกรรมการบริหาร

สมาชิกที่เป็นคณะกรรมการบริหารและสมาชิกที่ไม่เป็นคณะกรรมการบริหาร มีความพึงพอใจ

ต่อบทบาทไม่แตกต่างกัน คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ทั้งหมด

บทวิเคราะห์ ผลการศึกษาจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์พบว่า สมาชิกที่เป็นคณะกรรมการบริหารและสมาชิกที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการบริหาร มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อการประชุมได้เหมือนกัน และการมีส่วนร่วมในบทบาทของสมาชิกต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเหมือนกัน ประกอบกับบทบาทของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา ยังไม่ค่อยจะมากหรือชัดเจนเท่าใดนัก อาจจะเป็นองค์กรยังใหม่อยู่ และการดำเนินงานของ อบต. ยังไม่สมบูรณ์แบบเต็มที่ก็เป็นได้

ระดับการศึกษาของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของสมาชิกจำแนกตามวุฒิการศึกษา ทั้ง 4 ระดับตั้งแต่ระดับประถมศึกษา สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากถึง 4 งาน และมีความพึงพอใจต่อบทบาททั้งหมด ระดับมาก

ระดับมัธยมศึกษา สมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมากถึง 4 งาน ที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งคือระดับค่าเฉลี่ยในระดับมากถึงจริง แต่ค่าเฉลี่ยจะสูงกว่าระดับประถมอยู่ไม่มากนัก และมีความพึงพอใจต่อบทบาททั้งหมดระดับมาก

ระดับ ปวช. ปวส. และอนุปริญญา พบว่าสมาชิกระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากทั้ง 4 งาน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงใกล้เคียงกับกลุ่มที่จบมัธยม คือมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามัธยมเล็กน้อยและมากกว่าประถมเล็กน้อย

ระดับปริญญาตรี พบว่าสมาชิกมีความพึงพอใจในระดับมาก ทั้ง 4 งานและมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่นๆทั้งหมด แต่ก็ไม่มากนัก จึงจัดอยู่ในระดับ มากเหมือนกับกลุ่มอื่น

โดยสรุปจึงพบว่า ระดับการศึกษาไม่ได้เป็นปัจจัยหรือเป็นตัวแปรต่อระดับความพึงพอใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในบทบาทของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรงอยู่สองประการคือ

1. การมีส่วนร่วมในงานที่เป็นบทบาทโดยตรงของสมาชิก หมายถึงการที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการเสนอความเห็นต่อที่ประชุม การมีส่วนร่วมต่อแผนพัฒนาตำบล ต่อการพัฒนาและแก้ปัญหา และต่อกิจกรรมการพัฒนาและงบประมาณ ประเด็นสำคัญคือ ความรู้สึกว่าตนได้รับเกียรติตามแก่สถานของคนที่ได้เข้ามาเป็นผู้แทนของประชาชนที่เลือกตนเข้ามา การได้รับเกียรติ ได้รับความสำคัญตามสถานของผู้แทนของประชาชนที่เลือกมาอย่างสม่ำเสมอ จะมีผลต่อความพึงพอใจค่อนข้างมาก

2. คุณภาพของบทบาทตามภาระหน้าที่ที่เป็นหลักการ หรือวิชาการ สมาชิกมีการพูดถึงคุณภาพของบทบาทตามหน้าที่ค่อนข้างมากพอสมควร เช่นบรรยากาศการประชุมที่ไม่ค่อยจะเป็นระบบเพราะความไม่เข้าใจถึงรูปแบบที่ถูกต้อง หรือการเสนอแนวคิด ข้อวิจารณ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาที่ยังไม่มีความรอบรู้ ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ก็รู้สึกไม่สบายใจ ไม่พึงพอใจในบทบาทส่วนนั้น

ข้อเสนอแนะ องค์การบริหารส่วนตำบลต้องดำเนินการไปควบคู่กับองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างหลวมๆ เป็นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับระบบระเบียบการเงินและงบประมาณ โดยให้วิทยากรเข้าไปบรรยาย แนะนำสมาชิกเป็นระยะ มีหน่วยงานวิชาการแนะนำหรือให้การอบรมเป็นเรื่อยๆ ไป เช่น รูปแบบการประชุม หลักการวางแผน หลักการพัฒนาชุมชน ฯ แต่ความร่วมมือจะต้องไม่เข้าไปมีบทบาทมากจนทำให้ องค์การบริหารส่วนตำบลขาดความมั่นใจจนความเป็นอิสระลดลงไป จึงควรเกี่ยวข้องอย่างหลวมๆ และระยะสั้นเท่านั้น